

آثار حسابداری سکوت بر تعارض منافع سبز شرکت ها

جمشید رجبی آق مسجد

دانشجوی دکترای، گروه حسابداری، واحد فیروزکوه، دانشگاه آزاد اسلامی، فیروزکوه، ایران.
j.rajabi@yahoo.com

زهرا یوسفی امین

استادیار، گروه حسابداری، واحد فیروزکوه، دانشگاه آزاد اسلامی، فیروزکوه، ایران. نویسنده مسئول
z.yousefii@gmail.com

محمدرضا عبدلی

استاد، گروه حسابداری، واحد شاهرود، دانشگاه آزاد اسلامی، شاهرود، ایران
Mra830@yahoo.com

نیلوفر ایمان خان

دانشیار، گروه مدیریت بازرگانی، واحد فیروزکوه، دانشگاه آزاد اسلامی، فیروزکوه، ایران.
imankhan@iaufb.ac.ir

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۸/۲۴ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۲/۰۱

چکیده

هدف اصلی در این پژوهش تعیین ابعاد و مولفه های حسابداری سکوت و تعارض منافع سبز در شرکت ها، و تدوین مدل تاثیرگذاری اجرای حسابداری سکوت بر تعارض منافع سبز شرکت ها است. روش پژوهش ترکیبی (کیفی - کمی) و از نظر هدف توسعه ای و کاربردی است. جامعه آماری در بخش کیفی شامل خبرگان دانشگاهی در زمینه حسابداری در دانشگاههای آزاد اسلامی و دولتی شهر تهران می باشند که به روش هدفمند انتخاب و تا اشیاع نظری داده ها ادامه یافت (۱۷ نفر). جامعه آماری در بخش کمی شامل مدیران، مهندسان و کارشناسان شرکت های تولیدی، صنعتی و خدماتی در شهر تهران بودند که با روش نمونه گیری در دسترس تعداد ۱۵۰ نفر در نمونه آماری حضور داشتند. روش گردآوری داده ها در بخش کیفی شامل مرور سیستماتیک مقالات داخلی و خارجی و مصاحبه نیمه ساختاریافته، و در بخش کمی پرسشنامه محقق ساخته بوده است. در بخش کیفی تحقیق از نرم افزار MAXQDA ۱۰ و در بخش کمی از تحلیل عامل اکتشافی و مدلسازی معادلات ساختاری و آزمون رگرسیون چند متغیری با استفاده از نرم افزار Smartpls4 و SPSS23 استفاده شده است. یافته ها نشان می دهد به ترتیب مهمترین ابعاد مدل تاثیرگذاری حسابداری سکوت بر منافع سبز شرکت ها، عبارتند از: ارتباط با ذینفعان با ضریب تاثیر (۰.۶۰۸)، ارتباط با گروههای اجتماعی با ضریب تاثیر (۰.۵۱۰)، ارتباط با محیط زیست با ضریب تاثیر (۰.۴۹۸)، ارتباط با هنجارها با ضریب تاثیر (۰.۳۲۲)، کیفیت و رتبه بندی با ضریب تاثیر (۰.۲۷۹) و ارتباط با صنعت با ضریب تاثیر (۰.۲۱۲) می باشد. و با اطمینان ۹۵٪ رابطه معنادار و مثبت آماری بین این متغیرها تایید می شود.

واژه های کلیدی: حسابداری سکوت، تعارض منافع سبز شرکت ها.

۱- مقدمه

لذا می‌توان انتظار داشت تا با ارائه اطلاعاتی همچون کربن یا آلاینده‌های زیست محیطی که الزاماً مبنای استانداردی یا قانونی برای آن وجود ندارد، شرکت‌ها را در مسیر استراتژی‌های نهادی زیست محیطی قرار دهد و باعث گردد تا شرکت‌ها مسئولانه‌تر جهت حفاظت از منابع طبیعی؛ تنوع‌های زیستی و گونه‌های جانوری اقدام نمایند. بنابراین با توجه به اهمیت مسئله محیط‌زیست در عملکردهای مالی شرکت‌ها مبنی بر افشاء مسئولانه هزینه‌ها و آلاینده‌های مرتبط با این حوزه، این مطالعه با تحریک مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها و افشاء اختیاری اطلاعات، اعتماد بالاتری را در بستر شرکت‌ها از جانب ذینفعان ایجاد می‌نماید. از سوی دیگر، تعارض منافع در واقع شکاف انتظارات نهادی؛ اجتماعی و عملکردی شرکت‌ها در بازار رقابتی است، که معمولاً به دلیل کمبود منابع و فرصت طلبی‌های رفتاری عمیق‌تر می‌گردد. همچنین تعارض منافع اشاره به عدم همراستایی و یکپارچگی منافع در بسترهای اجتماعی و بین‌بنگاه‌های اقتصادی و شرکت‌های صنعتی با انتظارات و گروه‌های غیررسمی و حامی محیط زیست دارد (کروگل و همکاران، ۲۰۲۲).

لذا در راستای چنین تعارضی، افزایش سطح قابل توجهی از پسماندهای مضر برای محیط زیست از جانب شرکت‌ها، زمینه تخریب گونه‌های زیست محیطی و منابع طبیعی را بیش از گذشته نموده است و پردازش نامناسب پسماندها منجر به از دست دادن منابع و همچنین ایجاد مشکلات شدید زیست محیطی و اقتصادی شده است (چن و لیو، ۲۰۲۲).

در این راستا، مطالعات و بررسی‌های انجام شده نشان می‌دهد حسابداری سکوت می‌تواند دارای نقشی سازنده در جهت توسعه و تعامل حسابداری با بسترهای اجتماعی به ویژه عملکردهای زیست محیطی شرکت‌ها، و مکانیزمی در جهت پاسخگویی به انتظارات اجتماعی در جوامع باشد، و افزایش پاسخگویی اجتماعی شرکت‌ها را توسعه بخشد. همچنین حسابداری سکوت می‌تواند نقش نظارت اجتماعی از طریق گروه‌های مردم نهاد با هدف احیاء حقوق اجتماعی ذینفعان را ایفا نماید. به همین منظور این مطالعه به دلیل ایجاد شناخت در سیاستگذاران و تدوین کنندگان استانداردهای حسابداری و هنجارها می‌تواند در توسعه کارکردهای اخلاق حرفه‌ای شرکت‌ها در افشاء اطلاعات اختیاری مؤثر عمل نماید، و امکان تعامل بالاتر بین شرکت‌ها با ذینفعان را ممکن سازد.

شرکت‌ها به دلیل فقدان الزامات نهادی و استانداردهای گزارشگری در خصوص افشاء اطلاعات جامعی از عملکردهای زیست محیطی، معمولاً با اولویت بخشیدن به منافع خود، افزایش آلاینده‌های زیست محیطی را شامل می‌شوند و به تضييع حقوق آیندگان به عنوان ذینفعان جامعه منجر می‌گردد.

در این شرایط حسابداری سکوت نه الزاماً یک روش کمی، بلکه با اتکاء به جنبه‌های کیفی از جمله هنجارهای عملکرد اخلاقی، فرهنگ‌سازی تقارن اطلاعات و یا ارزش‌افزایی تکثرگرایانه برای ذینفعان بیرونی، می‌تواند تلاشی برای کاهش شکاف تعارض منافع تلقی گردد (لیسوسکی و مینیز، ۲۰۲۰).

در راستای مطالب فوق، حسابداری سکوت شیوه‌ای به منظور امکان ارائه راهکارهای جایگزین در مورد افشاء اطلاعات با کیفیت‌تر و فراتر از الزامات نهادی به ذینفعان تلقی می‌شود، تا از این طریق جنبه‌های کیفی و غیر الزامی افشاء عملکردهای مالی، که به تقویت تعاملات اجتماعی شرکت با ذینفعان منجر می‌شود را ارتقاء بخشد (جمال و همکاران، ۱۴۰۱).

همچنین حسابداری سکوت به رویه‌های استراتژیک، در افشاء عملکردهای مالی اشاره دارد که نشان دهنده سطح بالاتر مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکت‌ها در برابر ذینفعان می‌باشد. در این شیوه، حسابداری از طرق مختلف همچون توسعه زبان گزارشگری و لحن واقع بینانه در گزارش‌ها، همواره تلاش می‌کند تا آنچه برای مسئولیت حسابداری تعریف شده است را به گونه‌ای ایجاد نماید تا به توازن و تقارن‌پذیری اطلاعات برای ذینفعان منجر شود (هورسبول، ۲۰۲۰).

از سوی دیگر، بکارگیری حسابداری سکوت به عنوان مبنایی موازی و ناظر بر کاهش تعارض منافع، می‌تواند در مسئله کاهش تعارضات زیست محیطی شرکت‌ها و سایر ذینفعان در بسترهای اجتماعی راهگشا باشد. در این راستا، توصیه‌های نهادهای بین‌المللی همچون بیانیه شورای گزارشگری مالی انگلستان^۳ و یا هیأت استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی^۴ مبنی بر توسعه کارکردهای هنجاری حسابداری در افشاء اطلاعات اختیاری در زمینه‌های زیست محیطی و اجتماعی نشان می‌دهد، حسابداری فراتر از عینیت‌گرایی صرف، نقش‌های گسترده‌تری را در بستر اجتماع می‌تواند بپذیرد و مسئولانه در قبال آن پاسخگو باشد (نورانبی، ۲۰۲۱).

⁵ Nurunnabi

⁶ Kügerl et al

⁷ Chen and Liu

¹ Lisowsky & Minnis

² Horsbøl

³ Financial Reporting Council

⁴ International Financial Reporting Standards (IFRS)

اختیاری، و کم‌اثرترین گزاره توسعه فرهنگ زیست محیطی در جهت حفاظت از حقوق ذینفعان (G2) تعیین شدند.

شربت اوغلی و همکاران (۱۳۹۹) در مطالعه ای به بررسی مسئولیت اجتماعی نزد شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران (در چارچوب مدل کارول) پرداخته اند، و به این نتیجه دست یافته اند که شرکت ها در وهله اول به بعد اقتصادی و سپس به بعد نوع دوستانه اهمیت می دهند. همچنین به این نتیجه رسیده اند که شرکت های تولیدی بیشتر از شرکت های خدماتی برای فعالیت های حقوقی و اخلاقی اهمیت قائل هستند. آل حبسی و همکاران (۲۰۲۲) مطالعه ای با عنوان «شایستگی سبز و عملکرد شرکت های صنعتی در کشور عراق» انجام دادند. نتایج نشان داد، مهمترین حوزه مورد توجه در شایستگی سبز برای کاهش آلاینده‌های از جنس گرد و غبار و آلاینده‌های صنعتی، استفاده از زیرساخت های متناسب با محیط اقلیمی کشور عراق می باشد که این حوزه نیازمند جذب منابع خارجی جهت سرمایه گذاری بر زیرساخت های تولید صنعتی در این کشور می باشد.

هو و همکاران (۲۰۲۲) در پژوهشی به بررسی تاثیر رقابت بازار محصول و مقررات زیست محیطی با افشای اطلاعات زیست محیطی پرداختند. این پژوهش نشان داد که پس از تصویب استانداردهای آلاینده‌ها، شرکتها اقدام به سرمایه گذاری در بخش های فناوری سبز و اطلاعات زیست محیطی میکنند. علاوه بر این، تاثیر این استانداردها با فشار سهامداران نهادی و مشتریان عمده و همچنین رقابت بازار محصول تقویت می شود. این نتایج نشان داد که وضع مقررات و استانداردهای آلاینده‌ها و رقابت بازار محصول، باعث افزایش افشای اطلاعات زیست محیطی می شود.

استیوان و دارماوان (۲۰۲۱) با بررسی ۴۵ شرکت تولیدی ذکر شده در بازار بورس اوراق بهادار اندونزی استدلال کردند که مسئولیت پذیری اجتماعی شرکت، باعث کاهش خطرات و ریسک اجتماعی می شود و ممکن است در دراز مدت مزایا یا معایب و ضررهایی برای شرکت هایی که بطور مؤثر و فعالانه مسئولیت پذیری اجتماعی شرکت را بکار می برند داشته باشد. جان جونز (۲۰۲۱) در پژوهشی کاربرد نمودارها در گزارشهای زیست محیطی و اجتماعی را بررسی نمود. یافته ها نشان داد که نمودارها به طور گسترده مورد استفاده قرار می گیرند. شرکتها نمودارها را برای افزایش ارتباط موثر افشای اطلاعات زیست محیطی و اجتماعی شرکتشان استفاده می کنند. نتایج تحقیق جان جونز نشان داد که شرکت ها افشای اطلاعات زیست محیطی در گزارشهای سالانه را به عنوان ابزار مشروعیت به کار می گیرند.

بنابراین هدف اساسی در این پژوهش و تعیین ابعاد و مولفه های حسابداری سکوت و تعارض منافع سبز در شرکت ها، بررسی تاثیر اجرای ابعاد حسابداری سکوت بر منافع سبز شرکت ها، و تدوین مدل تاثیرگذاری اجرای حسابداری سکوت بر تعارض منافع سبز شرکت ها است.

پیشینه پژوهش

جمال و همکاران (۱۴۰۱) مطالعه ای با عنوان «الگوسازی مبتنی بر تحلیل پیوندی مزیت های رقابتی عوامل حسابداری سبز براساس تحلیل کیفی/ تعاملی (IQA)» در سطح شرکت های بورس اوراق بهادار تهران انجام دادند. نتایج نشان داد محرک اولیه برای رسیدن به تاثیرگذارترین پیامد رقابتی حسابداری سبز، استانداردهای عملکردی شرکت در قبال اجتماع، تقویت ابعاد فرهنگ پاسخگویی و تطبیق قابلیت های شرکت با استانداردهای به روز حسابداری و حسابرسی است تا بر این مینا پیامدهای مهمی همچون مسئولیت پذیری اجتماعی؛ هزینه های نمایندگی و دریافت مزایای و تشویق های مالیاتی برای شرکت های فعال در سطح رقابتی بازار سرمایه محیا گردد.

نمازی و خرم دل (۱۴۰۱) مطالعه ای با عنوان «بررسی تاثیر نوآوری سبز و حسابداری مدیریت زیست محیطی بر عملکرد مالی، زیست محیطی و اقتصادی شرکت» انجام دادند. یافته های پژوهش نشان می دهد که نوآوری محصول سبز چه مستقیم و چه از طریق متغیر میانجی حسابداری مدیریت زیست محیطی بر عملکرد مالی، زیست محیطی و اقتصادی شرکت تاثیر معناداری دارد. نوآوری محصول سبز بر عملکرد زیست محیطی در صنایع نفت، گاز و پتروشیمی، فلزی و غذایی و همچنین بر عملکرد اقتصادی تنها در صنعت فلزی تاثیرگذار است. افزون بر این، نوآوری فرآیند سبز نیز هم بصورت مستقیم و هم غیرمستقیم از طریق متغیر میانجی حسابداری مدیریت زیست محیطی بر عملکرد مالی و اقتصادی شرکت تاثیر معناداری دارد. اما تاثیر نوآوری فرآیند سبز بر عملکرد زیست محیطی شرکت تنها از طریق متغیر میانجی حسابداری مدیریت زیست محیطی صورت می پذیرد. یافته ها اهمیت نوآوری سبز و حسابداری مدیریت زیست محیطی را در ارتقا عملکرد شرکت نشان می دهند.

واسعی و همکاران (۱۴۰۰) پژوهشی تحت عنوان «تحلیل رویکرد ایزومورفیک نهادی در ارائه الگوی راهبردهای افشای کربن در گزارشگری مالی شرکت های بورس اوراق بهادار تهران» انجام دادند. نتایج نشان داد، تاثیرگذارترین گزاره راهبردی افشای کربن در گزارشگری مالی، گزاره تقویت کنترل های درونی برای کنترل ضایعات (G1) به عنوان گزاره راهبردی افشای

هورسویل (۲۰۲۰) پژوهشی تحت عنوان «واکاوای تعارض سبز در گفتمان محیطی براساس یک تحلیل متمرکز بر آوای انتقادی» در کشور کانادا انجام داد. در این مطالعه مشخص گردید، مهمترین ویژگی تعارض سبز، در انتشار گازهای گلخانه ای و کربن از جانب شرکت ها با فشارهای گروه های مردم نهاد و غیر رسمی بوده است. از طرف دیگر مشخص گردید، اگرچه شرکت ها پابندی کمتری به افعال عملکردهای سبز خود دارند، اما در درون ساختار خود همواره با اعتراض و انتقاد منابع انسانی خود مبنی بر عدم رعایت حقوق اجتماعی سبز مواجه است و این موضوع به ایجاد شکاف ساختار از منظر تعارض منافع نیز می تواند در آینده ایجاد شود.

لنی و همکاران (۲۰۱۸) در پژوهشی به بررسی تأثیر افشای اطلاعات زیست محیطی بر عملکرد شرکت با تأکید بر نقش مکانیزمهای حاکمیت شرکتی در بورس اندونزی پرداختند. نتایج این پژوهش نشان داد که افشای اطلاعات زیست محیطی باعث افزایش عملکرد شرکت شده و وجود مکانیزمهای قوی حاکمیت شرکتی نیز این رابطه را تشدید می کند که نشان میدهد حاکمیت شرکتی قوی باعث کاهش تضاد منافع شده و شرکت را ملزم به رعایت افشای اطلاعات زیست محیطی و پاسخگویی به مسئولیت اجتماعی می شود.

روش تحقیق

روش پژوهش از نظر رویکرد ترکیبی (کیفی - کمی) و از نظر هدف توسعه ای و کاربردی، و از نظر روش گردآوری و تجزیه و تحلیل داده ها توصیفی - همبستگی است. جامعه آماری شامل خبرگان، متخصصان و اساتید دانشگاهی در دانشگاههای آزاد اسلامی و دولتی شهر تهران در زمینه حسابداری می باشند که تعداد ۱۷ نفر از آنها به روش هدفمند انتخاب شدند و ضمن مصاحبه نیمه ساختار یافته تحقیق، از آنها خواسته شد تا سایر افراد صاحب نظر را به پیروی از روش گلوله برفی، در این زمینه

معرفی نمایند. بنابراین به جز چند نفر نخست که مستقیماً توسط محقق بر اساس یکسری از معیارها انتخاب شدند، سایر خبرگان علاوه بر معیارهای خبرگی توسط سایر خبرگان نیز انتخاب گردیدند. انتخاب این افراد تا اشباع نظری داده ها ادامه یافت. ملاک های انتخاب افراد در نمونه آماری عبارتند از: دارا بودن حداقل ۱۰ سال سابقه تدریس در زمینه حسابداری در دانشگاه ها، دارا بودن مطالعات مستند در زمینه موضوع مورد مطالعه، دارا بودن پژوهش، مقاله، تالیف کتاب در زمینه های مرتبط با موضوع پژوهش. جامعه آماری در بخش کمی شامل مدیران، مهندسان و کارشناسان شرکت های تولیدی، صنعتی و خدماتی در شهر تهران می باشند که از روش نمونه گیری در دسترس بر اساس سطح شناخت دانشی و شناخت تجربی انتخاب شدند، حجم نمونه در این بخش ۱۵۰ نفر شامل (شرکتهای تولیدی ۵۰ نفر، شرکت های صنعتی ۵۰ نفر، و شرکت های خدماتی ۵۰ نفر) بوده است. روش گردآوری داده ها در بخش کیفی شامل مرور سیستماتیک با جستجو در پایگاههای داده SPRINGER ، EMERALD ، ELSEVIER و پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران، پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی، پایگاه مجلات تخصصی نور، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، پایگاه نشریات بوده است. همچنین از مصاحبه نیمه ساختار یافته استفاده شد و تا اشباع داده ها ادامه یافت. مدت زمان هر مصاحبه تقریباً ۶۰ دقیقه بوده است. روش گردآوری داده ها در بخش کمی شامل پرسشنامه محقق ساخته بود که پس از تعیین روایی با استفاده نظرات خبرگان، پایایی این پرسشنامه با نظر ۵۰ نفر و با استفاده از آلفای کرونباخ مورد بررسی قرار می گیرد. در بخش کیفی تحقیق از نرم افزار MAXQDA برای تحلیل مصاحبه ها استفاده شد، و در بخش کمی تحقیق از تحلیل عامل اکتشافی و سپس جهت بررسی رابطه بین متغیرها از مدلسازی معادلات ساختاری و آزمون رگرسیون چند متغیری با استفاده از نرم smartpls4 و SPSS23 استفاده شد.

جدول ۱: ابعاد و مولفه های حسابداری سکوت و تعارض منافع شرکت ها

مقوله	ابعاد	مولفه ها
حسابداری سکوت	ارتباط با صنعت	گویه های ۱-۳
	ارتباط با کیفیت و رتبه بندی شرکت ها	گویه های ۴-۶
	ارتباط با گروههای اجتماعی	گویه های ۷-۹
	ارتباط با هنجارها	گویه های ۱۰-۱۳
تعارض منافع	ارتباط با محیط زیست	گویه های ۱۴-۱۷
	ارتباط با ذینفعان	گویه های ۱۸-۲۰

جدول ۲: مقادیر مربوط به ضرایب روایی همگرا و آلفای کرونباخ

مقوله	ابعاد	ضریب روایی همگرا (AVE)	آلفای کرونباخ
حسابداری سکوت	ارتباط با صنعت	0.582	0.791
	ارتباط با کیفیت و رتبه بندی شرکت ها	0.567	0.584
	ارتباط با گروههای اجتماعی	0.521	0.625
	ارتباط با هنجارها	0.708	0.681
تعارض منافع	ارتباط با محیط زیست	0.611	0.779
	ارتباط با ذینفعان	0.875	0.821

یافته های پژوهش

اجتماعی (3.3000) است. و در ارتباط با هنجارها به ترتیب بیشترین میانگین متعلق به توسعه هنجارهای یکپارچه عملکردی (4.2000)، اجرای دستورالعمل های مرتبط (4.1200)، رعایت قوانین و مقررات (3.6600)، و توسعه شاخص های قانونمند (3.3000) است. و در بخش تعارض منافع سبز شرکت ها در ارتباط با محیط زیست، به ترتیب بیشترین میانگین متعلق به کاهش آلاینده های شرکت ها (4.1067)، حفاظت از منابع طبیعی (4.0600)، کاهش کربن و سوخت های فسیلی (3.8533)، گزارشگری تخریب محیط زیست (3.8267) است. و در ارتباط با ذینفعان به ترتیب بیشترین میانگین متعلق به حفاظت از حقوق سهامداران (4.3467)، حفظ برابری منافع ذینفعان (4.1533)، تقارن اطلاعاتی ذینفعان (2.9200) است.

بر اساس نتایج جدول ۳، در بخش حسابداری سکوت و ارتباط آن با صنعت، به ترتیب بیشترین میانگین متعلق به ایجاد پیوند حوزه های مالی با توسعه پایدار (4.6267)، هزینه های زیست محیطی - اقتصادی (4.1133)، و هماهنگی انتظارات اجتماعی با صنعت (3.3867) است. و در ارتباط با کیفیت و رتبه بندی شرکت ها به ترتیب بیشترین میانگین متعلق به ارتقاء پایدار کیفیت (3.6133)، توسعه شفافیت های رتبه بندی کیفی (3.3333)، توسعه شفافیت های اطلاعاتی (2.7867) است. و در ارتباط با گروههای اجتماعی به ترتیب بیشترین میانگین متعلق به توسعه مسئولیت پذیری اجتماعی (3.7200)، توسعه ارزش های اجتماعی (3.5333)، تعامل فراگیر با سایر گروههای

جدول ۳: شاخص های گرایش مرکزی پاسخ مدیران و کارشناسان شرکت ها

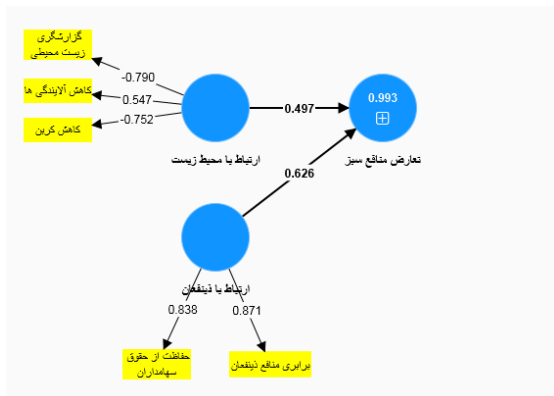
ابعاد	مولفه ها	سوالات	شاخص ها	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد
حسابداری سکوت	ارتباط با صنعت	q1	ایجاد پیوند با توسعه پایدار	150	4.6267	48531
		q2	هماهنگی با انتظارات اجتماعی	150	3.3867	143675
		q3	هزینه های زیست محیطی اقتصادی	150	4.1133	73764
	کیفیت و رتبه بندی شرکت	q4	توسعه شفافیت های اطلاعاتی	150	2.7867	129318
		q5	توسعه شفافیت های رتبه بندی	150	3.3333	72043
		q6	ارتقاء پایدار کیفیت	150	3.6133	62161
ارتباط با گروههای اجتماعی	q7	تعامل فراگیر با گروههای اجتماعی	150	3.3000	95362	
	q8	توسعه مسئولیت پذیری اجتماعی	150	3.7200	92772	
	q9	توسعه ارزش های اجتماعی	150	3.5333	129359	
ارتباط با هنجارها	q10	توسعه هنجارهای عملکردی	150	4.2000	85137	
	q11	رعایت قوانین و مقررات	150	3.6600	69350	
	q12	اجرای دستورالعمل های مرتبط	150	4.1200	84281	
	q13	توسعه شاخص های قانونمند	150	3.3000	134489	
تعارض منافع	ارتباط با محیط زیست	q14	گزارشگری تخریب محیط زیست	150	3.8267	72117
		q15	کاهش آلاینده های شرکت ها	150	4.1067	50695
		q16	کاهش کربن و سوخت های فسیلی	150	3.8533	77188
	q17	حفاظت از منابع طبیعی	150	4.0600	57029	
	q18	حفاظت از حقوق سهامداران	150	4.3467	62376	

ابعاد	مولفه ها	سوالات	شاخص ها	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد
	ارتباط با ذینفعان	q19	حفظ برابری منافع ذینفعان	150	4.1533	.56446
		q20	تقارن اطلاعاتی ذینفعان	150	2.9200	.95903

یافته های پژوهش

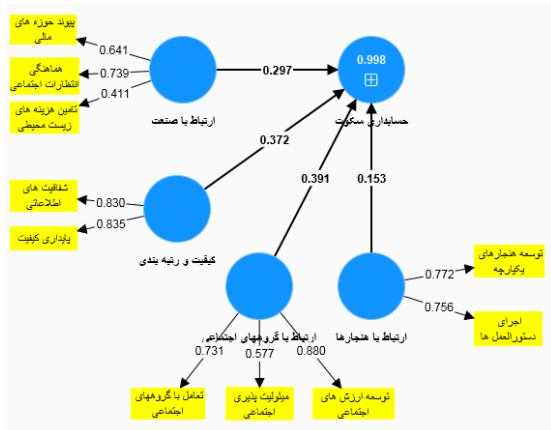
پاسخ به سوال اول پژوهش: ابعاد و مولفه های حسابداری سکوت در شرکت ها کدامند؟ بر اساس محاسبات آماری انجام شده ابعاد و مولفه های حسابداری سکوت در شرکت ها مطابق نمودار به شرح ذیل است: بر اساس نتایج محاسبات آماری بدست آمده، ضرایب بارهای عاملی برای همه مولفه ها بزرگ تر از ۰.۴ است که نشان از مناسب بودن این معیار است. و در پاسخ به سوال پژوهش مبنی بر این که "ابعاد و مولفه های حسابداری سکوت در شرکت ها کدامند؟" با توجه به نتایج بدست آمده به ترتیب مهمترین ابعاد تاثیرگذار بر حسابداری سکوت در شرکت ها، ارتباط با گروههای اجتماعی با ضریب تاثیر (β=۰.۳۹۱)، و کیفیت و رتبه بندی با ضریب تاثیر (β=۰.۳۷۲) و ارتباط با هنجارها با ضریب تاثیر (β=۰.۲۹۷) می باشد. و با اطمینان ۹۵٪ رابطه معنادار و مثبت آماری بین این متغیرها تایید می شود.

کدامند؟" با توجه به نتایج بدست آمده به ترتیب مهمترین ابعاد تاثیرگذار بر منافع سبز در شرکت ها، ارتباط با ذینفعان با ضریب تاثیر (β=۰.۶۲۶)، و ارتباط با محیط زیست با ضریب تاثیر (β=۰.۴۹۷) می باشد. و با اطمینان ۹۵٪ رابطه معنادار و مثبت آماری بین این متغیرها تایید می شود.

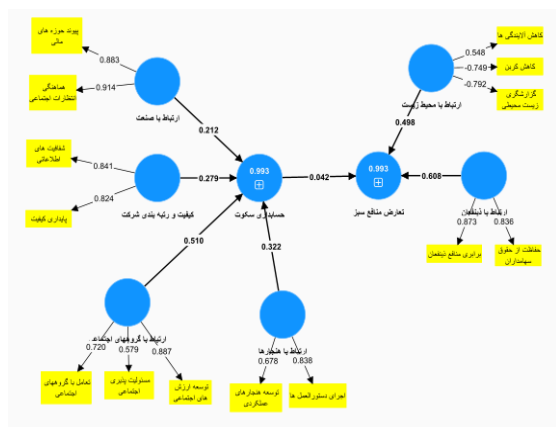

شکل ۲: ابعاد و مولفه های تعارض منافع سبز در شرکت ها

پاسخ به سوال سوم پژوهش: مدل تاثیرگذاری اجرای حسابداری سکوت بر تعارض منافع سبز شرکت ها چگونه است؟ بر اساس محاسبات آماری انجام شده مدل تاثیرگذاری حسابداری سکوت بر تعارض منافع سبز در شرکت ها مطابق نمودار به شرح ذیل است:

شکل ۱: ابعاد و مولفه های حسابداری سکوت در شرکت ها

شکل ۳: مدل تاثیرگذاری اجرای حسابداری سکوت بر تعارض منافع سبز شرکت ها

بر اساس نتایج محاسبات آماری بدست آمده، ضرایب بارهای عاملی برای همه مولفه ها بزرگ تر از ۰.۴ است که نشان از

پاسخ به سوال دوم پژوهش: ابعاد و مولفه های تعارض منافع سبز در شرکت ها کدامند؟ بر اساس محاسبات آماری انجام شده ابعاد و مولفه های تعارض منافع سبز در شرکت ها مطابق نمودار به شرح ذیل است: بر اساس نتایج محاسبات آماری بدست آمده، ضرایب بارهای عاملی برای همه مولفه ها بزرگ تر از ۰.۴ است که نشان از مناسب بودن این معیار است، و در پاسخ به سوال پژوهش مبنی بر این که "ابعاد و مولفه های تعارض منافع سبز در شرکت ها

پاسخ به سوال چهارم پژوهش: مدل تاثیرگذاری اجرای حسابداری سکوت بر تعارض منافع سبز شرکت ها از اعتبار مناسبی برخوردار است؟

بر اساس نتایج جدول ۴، در بررسی روایی همگرایی متغیرهای پژوهش، مقادیر ضریب آلفای کرونباخ و میانگین واریانس استخراج شده (AVE) برای تمامی متغیرها بزرگتر از ۰.۵ می باشد که به لحاظ آماری معنادار است. و از همگرایی مطلوبی برخوردار است. و مدل پژوهش با اطمینان ۹۵٪ تایید می شود.

برازش مدل با شاخصهای مختلفی مورد سنجش واقع شد، شامل $\chi^2/df=5.847$ که مقادیر بزرگتر از ۰/۹۵ است، و NFI که مقدار کمتر از ۰/۰۸ است، و برای SRMR کمتر از ۰/۰۶ قابل قبول است (هیو و بنتلر، ۱۹۹۹).

مناسب بودن این معیار است، و در پاسخ به سوال پژوهش مبنی بر این که "مدل تاثیرگذاری حسابداری سکوت بر تعارض منافع سبز شرکت ها چگونه است؟" با توجه به نتایج بدست آمده و اصلاح مولفه های کوچکتر از ۰.۵ به ترتیب مهمترین ابعاد مدل تاثیرگذاری حسابداری سکوت بر منافع سبز شرکت ها، عبارتند از: ارتباط با ذینفعان (۰.۶۰۸)، ارتباط با گروههای اجتماعی با ضریب تاثیر (۰.۵۱۰)، $\beta=0.498$ ، ارتباط با محیط زیست (۰.۴۹۸)، و ارتباط با هنجارها با ضریب تاثیر (۰.۳۲۲) و کیفیت و رتبه بندی با ضریب تاثیر (۰.۲۷۹) $\beta=0.279$ و ارتباط با صنعت با ضریب تاثیر (۰.۲۱۲) $\beta=0.212$ ، می باشد. و با اطمینان ۹۵٪ رابطه معنادار و مثبت آماری بین این متغیرها تایید می شود.

جدول ۴: بررسی کلی روایی و پایایی متغیرهای پژوهش

متغیرها	آلفای کرونباخ	پایایی ترکیبی	(روایی همگرا) (AVE)
ارتباط با ذینفعان	۰.۷۳۲	۰.۸۸۴	۰.۷۳۰
ارتباط با صنعت	۰.۷۶۴	۰.۸۰۴	۰.۸۰۸
ارتباط با محیط زیست	۰.۶۸۰	۰.۷۰۵	۰.۷۹۶
ارتباط با هنجارها	۰.۸۸۷	۰.۷۳۳	۰.۵۸۱
ارتباط با گروههای اجتماعی	۰.۷۷۵	۰.۷۷۸	۰.۵۴۶
تعارض منافع سبز	۰.۷۰۵	۰.۸۹۳	۰.۵۳۹
حسابداری سکوت	۰.۷۶۷	۰.۸۲۸	۰.۵۳۳
کیفیت و رتبه بندی شرکت	۰.۸۵۷	۰.۸۱۰	۰.۶۹۳

$R^2=0.993$ (تعارض منافع سبز شرکت ها → حسابداری سکوت)

جدول ۵: شاخص های نیکویی برازش مدل ساختاری پژوهش

شاخص ها	مدل تخمین زده شده	مدل اشباع شده
SRMR	0.018	0.018
d-ULS	2.304	2.302
d-G	1.248	1.249
Chi- square/df	5.953	5.847
NFI	0.058	0.067

بر اساس نتایج جدول ۸، میزان تاثیرگذاری ابعاد اجرای حسابداری سکوت بتا (β)، بر منافع سبز شرکت ها برای متغیرهای ارتباط با صنعت ($\beta=0.372$)، ارتباط با هنجارها ($\beta=0.273$)، ارتباط با گروههای اجتماعی ($\beta=0.153$)، با مقدار (SIG<0.05) به لحاظ آماری معنادار است. اما میزان تاثیرگذاری کیفیت و رتبه بندی شرکت ها بر منافع سبز شرکت ها با مقادیر ($\beta=0.035$) و (SIG>0.05) به لحاظ آماری معنادار نیست.

مدل نهایی پژوهش

بر اساس نتایج جدول ۶، به ترتیب بیشترین ضریب همبستگی بین ابعاد اجرای حسابداری سکوت و منافع سبز شرکت ها شامل ارتباط با صنعت ($r=0.471$)، ارتباط با هنجارها ($r=0.459$)، ارتباط با گروههای اجتماعی ($r=0.373$)، و کیفیت و رتبه بندی شرکت ها ($r=0.116$) می باشد. بر اساس نتایج جدول ۷، با توجه به مقادیر ($F=41.70$) و (SIG<0.05) تفاوت بین میانگین متغیرهای پژوهش به لحاظ آماری معنادار است.

محیطی بر عملکرد مالی، زیست محیطی و اقتصادی شرکت» انجام دادند. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که نوآوری محصول سبز چه مستقیم و چه از طریق متغیر میانجی حسابداری مدیریت زیست محیطی بر عملکرد مالی، زیست محیطی و اقتصادی شرکت تاثیر معناداری دارد. نوآوری محصول سبز بر عملکرد زیست محیطی در صنایع نفت، گاز و پتروشیمی، فلزی و غذایی و همچنین بر عملکرد اقتصادی تنها در صنعت فلزی تاثیرگذار است. افزون بر این، نوآوری فرآیند سبز نیز هم بصورت مستقیم و هم غیرمستقیم از طریق متغیر میانجی حسابداری مدیریت زیست محیطی بر عملکرد مالی و اقتصادی شرکت تاثیر معناداری دارد، اما تاثیر نوآوری فرآیند سبز بر عملکرد زیست محیطی شرکت تنها از طریق متغیر میانجی حسابداری مدیریت زیست محیطی صورت می‌پذیرد. نوآوری فرآیند سبز بر عملکرد مالی در صنایع نفت و گاز و پتروشیمی، فلزی و شیمیایی و بر عملکرد اقتصادی تنها در صنعت نفت و گاز و پتروشیمی تاثیرگذار است. در صنعت سلولزی نه نوآوری محصول سبز و نه نوآوری فرآیند سبز بر هیچ یک از عملکردهای شرکت تاثیری ندارد. یافته‌ها اهمیت نوآوری سبز و حسابداری مدیریت زیست محیطی را در ارتقا عملکرد شرکت نشان می‌دهند که با نتایج پژوهش حاضر همسو است. جبارزاده کنگرلوئی و بایزیدی (۱۳۹۸) در پژوهشی با عنوان بررسی رابطه بین جهت گیری های اخلاقی تعهدات حرفه ای و منافع فردی با محافظه کاری شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران به بررسی رابطه بین برخی از مؤلفه های اخلاقی از قبیل جهت گیری های اخلاقی تعهدات حرفه ای و منافع فردی با محافظه کاری شرکت های پذیرفته شده در بورس پرداختند نتایج حاصل از این تحقیق نشان می دهد که تنها رابطه بین منافع فردی و محافظه کاری مثبت و معنی دار است و بقیه متغیر ها رابطه معنی داری با محافظه کاری ندارند. اکبری و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهش به بررسی تأثیر رقابت در بازار محصول بر عملکرد مالی با تعدیل گری کیفیت افشای اطلاعات در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار پرداختند. نتایج نشان داد رقابت در بازار محصول بر عملکرد مالی تأثیر می گذارد. همچنین کیفیت افشای اطلاعات رابطه بین رقابت در بازار محصول و عملکرد مالی را تعدیل می کند؛ به طوری که با ورود متغیر تعدیل کننده میزان توضیح دهندگی متغیر وابسته توسط متغیرهای توضیحی افزایش می یابد که با نتایج پژوهش حاضر همسو است.

از بسترهای اجتماعی به عنوان ماهیت مسئولیت پذیری شرکت‌ها در برابر ذائقه فصلی بودن غذاها، سطح درآمد و رقابتی بودن بازار، می‌تواند به توسعه حسابداری سایه کمک نماید. لذا شرکت‌ها از طریق این سطح از حسابداری می‌توانند با افشاء اختیاری اطلاعات مربوط به هزینه‌های تحقیق و توسعه، کربن و آموزش‌های سبز به پاسخگویی بیشتر به انتظارات ذینفعان منجر شود که با نتایج پژوهش حاضر همسو است. چاسنی و همکاران (۲۰۱۷) در پژوهشی تحت عنوان «مدل‌سازی مبتنی بر عامل به عنوان یک سیستم پشتیبانی تصمیم برای حسابداری سایه» نشان دادند که از طریق ارائه مدلی مبتنی بر سیستم‌های تعاملی شرکت با بسترهای اجتماعی طی چندین مرحله اکتشاف و یادگیری، ابتدا با شناخت نیازها و بومی سازی آن‌ها در درون ساختارهای مالی شرکت، تلاش گردید تا ضعف‌ها را برطرف نمایند و نسبت به انتخاب بهترین راه حل برای اتخاذ تصمیم به عنوان خروجی سیستم عمل نمایند و این فرآیند گردش دائمی سیستم را در برابر نیازهای ذینفعان منضبط می‌نماید که با نتایج پژوهش حاضر در یک راستا است. دی (۲۰۱۷) در پژوهشی تحت عنوان «حسابداری اجتماعی بر اساس سکوت و سایه در شرکت‌های مالی» انجام دادند. در این پژوهش برای بسط و شناخت مفهوم حسابداری اجتماعی تلاش گردید تا براساس ماهیت دو مفهوم متقابل یعنی سکوت و سایه در کارکردهای شرکت‌ها از نظر افشاء اطلاعات، مرور جامع ای نسبت به پژوهش‌های مرتبط صورت پذیرد. نتایج نشان می‌دهد، حسابداری اجتماعی تحت وجود سایه‌ها در حسابداری با توسل بر تکنولوژی‌های فناورانه همواره به دنبال افزایش پاسخگویی به ذینفعان هستند در حالیکه حسابداری بر مبنای سکوت، سطح تحریف‌ها در عملکردهای شرکت‌های مالی را نشان می‌دهد که هر دو معیار می‌تواند بر حسابداری اجتماعی اثرگذار باشند که با نتایج پژوهش حاضر همسو است. جمال و همکاران (۱۴۰۱) مطالعه ای با عنوان «الگوسازی مبتنی بر تحلیل پیوندی مزیت های رقابتی المان های حسابداری سبز براساس تحلیل کیفی/ تعاملی» انجام دادند. نتایج در این بخش نشان داد محرک اولیه برای رسیدن به تاثیرگذارترین پیامد رقابتی حسابداری سبز، استانداردهای عملکردی شرکت در قبال اجتماع، تقویت ابعاد فرهنگ پاسخگویی و تطبیق قابلیت‌های شرکت با استانداردهای بروز حسابداری و حسابرسی است تا براین مبنا پیامدهای مهمی همچون مسئولیت‌پذیری اجتماعی؛ هزینه‌های نمایندگی و دریافت مزایای و تشویق‌های مالیاتی برای شرکت‌های فعال در سطح رقابتی بازار سرمایه محیا گردد که با نتایج پژوهش حاضر همسو است. نمازی و خرم‌دل ماسوله (۱۴۰۱) مطالعه ای با عنوان «بررسی تاثیر نوآوری سبز و حسابداری مدیریت زیست

پاسخ به سوال دوم پژوهش

ابعاد و مولفه های تعارض منافع سبز در شرکت ها کدامند؟
 بر اساس نتایج محاسبات آماری بدست آمده، به ترتیب مهمترین ابعاد تاثیرگذار بر منافع سبز در شرکت ها شامل ارتباط با ذینفعان، ارتباط با محیط زیست می باشد که با اطمینان ۹۵٪ رابطه معنادار و مثبت آماری بین این متغیرها تایید می شود.
 در راستای مطالب فوق، واسعی چهارمحالی و همکاران (۱۴۰۰) پژوهشی تحت عنوان «تحلیل رویکرد ایزومورفیک نهادی در ارائه الگوی راهبردهای افشای کربن در گزارشگری مالی شرکت های بورس اوراق بهادار تهران» انجام دادند. نتایج پژوهش نشان داد، تاثیرگذارترین گزاره ی راهبردی افشای کربن در گزارشگری مالی، گزاره تقویت کنترل های درونی برای کنترل ضایعات به عنوان گزاره راهبردی افشای اختیاری و کم اثرترین گزاره توسعه فرهنگ زیست محیطی در جهت حفاظت از حقوق ذینفعان تعیین شدند که با نتایج پژوهش حاضر همسو است. .
 هو و همکاران (۲۰۲۲) در پژوهشی به بررسی تاثیر رقابت بازار محصول و مقررات زیست محیطی با افشای اطلاعات زیست محیطی پرداختند. نتایج پژوهش نشان داد که پس از تصویب استانداردهای آلایندهای شرکتها اقدام به سرمایه گذاری در بخشهای فناوری سبز و اطلاعات زیست محیطی می کنند. علاوه بر این تأثیر این استانداردها با فشار سهامداران نهادی و مشتریان عمده و همچنین رقابت بازار محصول تقویت می شود. این نتایج به طور کلی نشان داد که وضع مقررات و استانداردهای آلایندهای و رقابت بازار محصول باعث افزایش افشای اطلاعات زیست محیطی می شود که با نتایج پژوهش حاضر مطابقت دارد.
 حیدرپور و شهبازی (۱۳۹۴) در پژوهشی به بررسی رابطه بین افشای زیست محیطی و سازوکارهای حاکمیت شرکتی با مربوط بودن ارزش و عملکرد شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. نتایج پژوهش نشان داد که کیفیت افشای زیست محیطی و سازوکارهای حاکمیت شرکتی شامل درصد مدیران غیر موظف هیأت مدیره درصد مالکیت اعضای هیأت مدیره و مدیر عامل و درصد مالکیت سهامداران نهادی با مربوط بودن ارزش سهام شرکت های بورسی رابطه مستقیم و معناداری دارد که با نتایج پژوهش حاضر همسو است. هورسویل (۲۰۲۰) پژوهشی تحت عنوان «واکاوی تعارض سبز در گفتمان محیطی براساس یک تحلیل متمرکز بر آوای انتقادی» انجام داد. نتایج نشان داد که مهمترین ویژگی تعارض سبز، در انتشار گازهای گلخانه ای و کربن از جانب شرکت ها با فشارهای گروه های مردم نهاد و غیر رسمی بوده است. از طرف دیگر مشخص گردید، اگرچه شرکت ها پایبندی کمتری به افشاء عملکردهای سبز خود دارند، اما در درون ساختار خود همواره با اعتراض و انتقاد منابع

انسانی خود مبنی بر عدم رعایت حقوق اجتماعی سبز مواجه است و این موضوع به ایجاد شکاف ساختار از منظر تعارض منافع نیز می تواند در آینده ایجاد شود که با نتایج پژوهش حاضر مطابقت دارد.

پاسخ به سوال سوم پژوهش

مدل تاثیرگذاری اجرای حسابداری سکوت بر تعارض منافع سبز شرکت ها چگونه است؟

بر اساس نتایج محاسبات آماری بدست آمده و اصلاح مولفه ها به ترتیب مهمترین ابعاد مدل تاثیرگذاری اجرای حسابداری سکوت بر منافع سبز شرکت ها، عبارتند از: ارتباط با ذینفعان، ارتباط با گروه های اجتماعی، ارتباط با محیط زیست، ارتباط با هنجارها، کیفیت و رتبه بندی بشرکت ها و ارتباط با صنعت می باشد که با اطمینان ۹۵٪ رابطه معنادار و مثبت آماری بین این متغیرها تایید می شود.

در راستای مطالب فوق، کای و همکاران (۲۰۲۲) پژوهشی تحت عنوان «بررسی تأثیر تعارض سبز سازمانی بر زنجیره تأمین: آزمون نقش تعدیل کننده حاکمیت شرکتی» انجام داده اند. نتایج مطالعه نشان داد، وجود تعارض سبز در شرکت ها با انتظارات بیرونی، زنجیره تأمین شرکت را با محدودیت مواجه می نماید، زیرا قوانین با فشار بر شرکت ها، آنها را مجبور به تغییر شیوه های تولید به سمت سبز می نمایند. از طرف دیگر مشخص گردید، حاکمیت شرکتی احتمالاً بتواند با تعدیل تعارض سبز شرکت با انتظارات اجتماعی، به افزایش ظرفیت های رقابتی شرکت در زنجیره تأمین کمک نماید که با نتایج پژوهش حاضر تطابق دارد. آل حبصی و همکاران (۲۰۲۲) مطالعه ای با عنوان «شایستگی سبز و عملکرد شرکت های صنعتی در کشور عراق» انجام شد. نتایج در بخش کیفی نشان داد، مهمترین حوزه مورد توجه در شایستگی سبز برای کاهش آلایندهای هابی از جنس گرد و غبار و آلایندهای های صنعتی، استفاده از زیرساخت های متناسب با محیط اقلیمی کشور عراق می باشد که این حوزه نیازمند جذب منابع خارجی جهت سرمایه گذاری بر زیرساخت های تولید صنعتی در این کشور می باشد که با نتایج پژوهش حاضر تطابق دارد. تی سوت سورا (۲۰۲۱) در پژوهشی به بررسی ارتباط بین مسئولیت پذیری اجتماعی و عملکرد مالی شرکتها در آمریکا انجام داد نتایج پژوهش یک ارتباط مثبت و معناداری را بین عملکرد مالی و مسئولیت اجتماعی شرکت نشان داد. در این پژوهش، برای اندازه گیری عملکرد مالی از معیارهای نرخ بازده دارایی ها، نرخ بازده حقوق صاحبان سهام و نرخ بازده فروش استفاده شده است که با نتایج پژوهش حاضر همسو است. استیوان و دارماوان (۲۰۲۱) با بررسی ۴۵ شرکت تولیدی ذکر

پژوهش نشان داد که افشای اطلاعات زیست محیطی باعث افزایش عملکرد شرکت شده و وجود مکانیزمهای قوی حاکمیت شرکتی نیز این رابطه را تشدید می کند که نشان میدهد حاکمیت شرکتی قوی باعث کاهش تضاد منافع شده و شرکت را ملزم به رعایت افشای اطلاعات زیست محیطی و پاسخگویی به مسئولیت اجتماعی می شود که با نتایج پژوهش حاضر همسو است. براین و برون وهکت (۲۰۱۸) ارتباط بین مسئولیت پذیری اجتماعی شرکتی و عملکرد مالی را بر روی ۲۷۷ شرکت ذکر شده در بورس اوراق بهادار استرالیا بررسی کردند. نتایج تحقیق ارتباط آماری معنی داری را بین مسئولیت پذیری اجتماعی شرکتی و عملکرد مالی نشان داد آنها همچنین اظهار کردند که مسئولیت اجتماعی شرکت می تواند فرصتهایی را برای کاهش هزینه های حال و آینده کسب و کار و در نتیجه افزایش بهره وری عملیاتی ارائه نماید که با نتایج پژوهش حاضر مطابقت دارد. مانگ و همکاران (۲۰۱۶) در پژوهشی به بررسی تاثیر رقابت بازار محصول بر افشای اطلاعات زیست محیطی در بورس اوراق بهادار شانگهای طی بازه زمانی ۲۰۰۶ تا ۲۰۱۶ و با استفاده از اطلاعات ۷۹۲ شرکت پرداختند. نتایج نشان داد که رقابت بازار محصول باعث کاهش مسئولیت زیست محیطی می شود. لانگر (۲۰۱۶) در مطالعه ای بیان می دارد که مدیران سرمایه گذاران و تحلیلگران، مالی عوامل پایداری عملکرد پایدار اجتماعی و زیست محیطی و اقتصادی شرکتها در راستای اهداف توسعه پایدار برای جامعه را به چشم انداز آینده شرکت و استراتژیهای کسب و کار تفسیر و مرتبط ساخته و به پشتوانه آن مزیت رقابتی را گسترش میدهند که با نتایج پژوهش حاضر همسو است.

پاسخ به سوال چهارم پژوهش

مدل تاثیرگذاری حسابداری سکوت بر تعارض منافع سبز شرکت ها از اعتبار مناسبی برخوردار است؟

بر اساس نتایج بدست آمده در بررسی روایی همگرایی متغیرهای پژوهش، مقادیر ضریب آلفای کرونباخ و میانگین واریانس استخراج شده (AVE) برای تمامی متغیرها بزرگتر از ۰.۵ می باشد که به لحاظ آماری معنادار است. و از همگرایی مطلوبی برخوردار است. و مدل پژوهش با اطمینان ۹۵٪ تایید می شود. برازش مدل با شاخص های مختلفی مورد سنجش واقع شد، شامل $\chi^2/df = 5.847$ که مقادیر بزرگتر از ۰/۹۵ است، و NFI که مقدار کمتر از ۰/۰۸ است، و برای SRMR کمتر از ۰/۰۶ قابل قبول است.

شده در بازار بورس اوراق بهادار اندونزی استدلال کردند که مسئولیت پذیری اجتماعی شرکت، باعث کاهش خطرات و ریسک اجتماعی می شود و ممکن است در دراز مدت مزایا یا معایب و ضررهایی برای شرکت هایی که بطور مؤثر و فعالانه مسئولیت پذیری اجتماعی شرکت را بکار می برند داشته باشد که با نتایج پژوهش حاضر همسو است. کنگ و فریدمن (۲۰۲۱) در پژوهشی رابطه بین حاکمیت شرکتی خوب و عملکرد زیست محیطی و افشاء را آزمون کردند. شرکتهای اصلی انتشار دهنده مایعات سمی نمونه تحقیق بودند. معیار حاکمیت شرکتی و سنجش افشاء و آلودگی با توجه به تحقیقات گذشته حسابداری انتخاب شدند تا معیار عملکرد اصلی را تأیید نمایند. نتایج نشان داد که حاکمیت شرکتی خوب به طور مثبت با افشاء آلودگی رابطه دارد. به طور کلی نتایج از تئوری مشروعیت حمایت می کند. این مطلب ممکن است بیانگر این موضوع باشد که گزارش درباره عملکرد آلودگی بهتر از پیامدهای واقعی آن است که با نتایج پژوهش حاضر همسو است. جان جونز (۲۰۲۱) در پژوهشی کاربرد نمودارها در گزارشهای زیست محیطی و اجتماعی را بررسی نمود. یافته ها نشان داد که نمودارها به طور گسترده مورد استفاده قرار می گیرند. شرکتهای نمودارها را برای افزایش ارتباط مؤثر افشای اطلاعات زیست محیطی و اجتماعی شرکتشان استفاده می کنند. نتایج تحقیق جان جونز نشان داد که شرکت ها افشای اطلاعات زیست محیطی در گزارشهای سالانه را به عنوان ابزار مشروعیت به کار می گیرند که با نتایج پژوهش حاضر تطابق دارد. ون ده ولده و همکاران (۲۰۲۰) در پژوهشی که در کشور بلژیک انجام دادند، به این نتیجه رسیدند که بین مسئولیت پذیری اجتماعی شرکت و عملکرد مالی آن رابطه مثبتی دارد. که با نتایج پژوهش حاضر همسو است. میسرا (۲۰۲۰) پژوهشی تحت عنوان «آیا مسئولیت پذیری اجتماعی بر عملکرد مالی شرکتهای هندی تأثیر گذار است؟ انجام داده اند. این مطالعه به بررسی تأثیرات مسئولیت پذیری اجتماعی شرکت در راستای ذی نفعان اصلی بر عملکرد مالی و غیرمالی سازمانهای هندی پرداخته است. نتایج تحقیق نشان داد که، شرکتهای بورسی نسبت به شرکتهای غیر بورسی در زمینه مسائل اجتماعی فعال تر هستند و عملکرد مالی بهتری دارند. همچنین نتایج تحقیق حاکی از این بود که مسئولیت پذیری اجتماعی سازمان در قبال ذی نفعان اصلی می تواند مفیدتر و سودآور برای شرکت باشد که با نتایج پژوهش حاضر همسو است. لنی و همکاران (۲۰۱۸) در پژوهشی به بررسی تأثیر افشای اطلاعات زیست محیطی بر عملکرد شرکت با تاکید بر نقش مکانیزمهای حاکمیت شرکتی در بورس اندونزی پرداختند. بدین منظور از اطلاعات ۵۳۰ شرکت استفاده شد. نتایج این

پیشنهاد‌های کاربردی

اوغلو، شربت؛ افشاری، داوود؛ نجمی، منوچهر. (۱۳۹۹). مسئولیت

اجتماعی نزد شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، سال ۴. (شماره ۱۹). ۶۳-۸۲.

جمال، حمید، معطوفی، علیرضا، صفری گرایلی، مهدی، گرکز، منصور. (۱۴۰۱). طراحی مدل حسابداری مدیریت ضایعات و ارزیابی ابعاد شناسایی شده مدل براساس تحلیل ساختاری تفسیری. (ISM). مجله دانش حسابداری، ۲. (۲): ۱-۲۴.

حیدریپور، فرزانه شهبازی، ناصر. (۱۳۹۴). بررسی رابطه بین افشای زیست محیطی و سازوکارهای حاکمیت شرکتی با مربوط بودن ارزش و عملکرد حسابداری، سلامت، دوره ۲، شماره: ۳۹-۵۹.

حیدریپور، فرزانه، قرنی، محمد. (۱۳۹۸). تاثیر حسابداری زیست محیطی بر شاخص های مالی و عملیاتی شرکتهای تولیدی، پژوهشهای حسابداری مالی و حسابرسی، ۷. (۲۶): ۳۹.

نمازی، محمد، خرم دل ماسوله، زهرا. (۱۴۰۱). تاثیر نوآوری سبز و حسابداری مدیریت زیست محیطی بر عملکرد مالی، زیست محیطی و اقتصادی شرکت، مطالعات تجربی حسابداری مالی، ۱۹. (۷۴): ۱-۴۰
 واسعی چهارمحالی، مهدی، ولیان، حسن، عبدلی، محمدرضا. (۱۴۰۰). تحلیل رویکرد ایزومورفیک نهادی در ارائه الگوی راهبردهای افشای کربن در گزارشگری مالی شرکت های بورس اوراق بهادار تهران، حسابداری مدیریت، ۱۴. (۵۱): ۱۳۹-۱۶۲.

Al Halbusi, H., Klobas, J. E., Ramayah, T. (2022). Green core competence and firm performance in a post-conflict country, Iraq, Business Strategy and the Environment, <https://doi.org/10.1002/bse.3265>

Brine, M., Brown, R., & Hackett, G. (2018). "Corporate social responsibility and financial performance in the Australian context" Economic Round-up (Issue Autumn).

Cai, J., Cheng, J., Shi, H., Feng, T. (2022). The impact of organisational conflict on green supplier integration: the moderating role of governance mechanism, International Journal of Logistics Research and Applications, 25(2) 143-160. <https://doi.org/10.1080/13675567.2020.1818198>

Chen, C., Li, L., & Mary, L. Z. M. (2014). Product market competition and the cost of equity capital: Evidence from China. Asia-Pacific Journal of Accounting & Economics. 24(3), pp 227-261.

Chesney, Th., Gold, S., Trautrim, A. (2017). Agent based modelling as a decision support system for shadow accounting, Decision Support Systems, 95(2): 110-116. <https://doi.org/10.1016/j.dss.2017.01.004>

۱) با توجه به این که مهمترین ابعاد تاثیرگذار اجرای حسابداری سکوت در شرکت ها، ارتباط با گروههای اجتماعی است، بنابراین پیشنهاد می شود مدیران شرکت های صنعتی، تولیدی و خدماتی، برنامه های مدونی در خصوص لحاظ کردن انتظارات و دیدگاههای گروههای اجتماعی در خصوص انتشار کربن و حفاظت از محیط زیست داشته باشند.

۲) با توجه به این که مهمترین ابعاد تاثیرگذار بر منافع سبز در شرکت ها، ارتباط با ذینفعان، و ارتباط با محیط زیست می باشد، بنابراین پیشنهاد می شود شرکتهای تولیدی، صنعتی و خدماتی در مورد افشاء اطلاعات با کیفیت تر و فراتر از الزامات نهادی به تقویت تعاملات اجتماعی شرکت با ذینفعان و افراد جامعه کمک نمایند.

۳) پیشنهاد می شود مدیران شرکتهای مسئولیت پذیری اجتماعی در برابر ذینفعان داشته باشند و گزارشگری واقع بینانه تری ارائه دهند که به توازن و تقارن پذیری اطلاعات بیشتری برای ذینفعان منجر شود.

۴) پیشنهاد می شود مدیران شرکتهای حسابداری سکوت به عنوان یک ابزار اطلاعات مدیریت، نوعی سازگاری میان ارزش های اجتماعی با رویه های حسابداری ایجاد کنند، و فراتر از الزامات و استانداردهای گزارشگری مالی، بر اخلاق گراییی حرفه ای تمرکز و به توسعه حفاظت از محیط زیست کمک نمایند.

محدودیت های تحقیق

- یکی از محدودیت های پژوهش عدم دسترسی کامل به اطلاعات شرکت ها در خصوص رعایت استانداردهای زیست محیطی بوده است.
- یکی دیگر از محدودیت های پژوهش عدم همکاری برخی از پاسخگویان (مدیران، مهندسان و کارشناسان شرکت های تولیدی، صنعتی و خدماتی در شهر تهران) در تکمیل پرسشنامه بوده است، و همچنین ناقص بودن برخی از پرسشنامه ها که از نمونه آماری حذف گردیدند.

فهرست منابع

اکبری احمد، پورزمانی، زهرا. (۱۳۹۹). تأثیر ساختار شرکتهای بر رابطه بین حسابرسی زیست محیطی و کیفیت گزارشگری مالی، تحقیقات حسابداری و حسابرسی، انجمن حسابداری ایران، شماره ۴۶، صص ۴۶-۲۱.

- Dey, C (2017). Corporate 'Silent' and 'Shadow' Social Accounting. *Social and Environmental Accountability Journal*, 23 (2): 6-9.
- Horsbøl, A (2020). Green conflicts in environmental discourse, A topos based integrative analysis of critical voices, *Critical Discourse Studies*, <https://doi.org/10.1080/17405904.2019.1617757>
- Huang, H. & Zhao, Z (2016) The influence of political connection on corporate social responsibility evidence from Listed private companies in China, *International Journal of Corporate Social Responsibility*, 1 (9), 1-19.
- Jones, J. M (2021). The nature, use and impression management of graphs in social and environmental accounting. *Accounting Forum*, 35, 75-89.
- Kang, Q. and Liu, Q (2007). Credit rating changes and CEO incentives. Retrieved from: <http://ssrn.com/abstract=971277>.
- Leny, Nofianti Rizqa Anita Rita Anugerah Muhammad Rasyid Abdillah, (2018), Environmental information disclosure and firm valuation: corporate governance as moderating variable, *International Journal of Engineering and Technology*, n 7, pp 114-117.
- Meng, X.H., Zeng, S.X., Xie, X.M., Qi, G.Y., (2016). The impact of product market competition on corporate environmental responsibility. *Asia Pac. J. Manag.* 33, 267e291. <https://doi.org/10.1007/s10490-015-9450-z>.
- Mishra, S. & Suar, D (2020). Does Corporate Social Responsibility Influence Firm Performance of Indian Companies? *Journal of Business Ethics*, 95, 571- 601.
- Setiawan, M.& Darmawn (2021), The Relationship between Corporate Social Responsibility and Firm Financial Performance: Evidence from the Firms Listed in LQ45 of the Indonesian Stock Exchange Market
- Tatebayashi, K., Kamiyama, Ch., Matsui, T. Saito, O., Machimura, T (2019). Accounting shadow benefits of non-market food through food-sharing networks on Hachijo Island, Japan. *Sustainability Science*, 14 (2): 469-486 (2019).
- Tsoutsoura, Margarita (2021). Corporate social responsibility and financial performance. University of California at Berkeley, financial project.
- Van de Ven, B., (2020), "Human Rights a Normative Basis for Stakeholder Legitimacy", *Corporate Governance*, Vol. 5, PP. 48-59.

Accounting Knowledge & Management Auditing
Vol. 17/ No. 65/ Spring 2027

The effects of silent accounting on the conflict of green interests of companies

Jamshid Rajabi Agh Masjid

PhD Student, Department of Accounting, Firoozkooh Branch, Islamic Azad University, Firoozkooh, Iran
j.rajabi@yahoo.com

Zahra Yousefi Amin

Assistant Professor, Department of Accounting, Firoozkooh Branch, Islamic Azad University, Firoozkooh, Iran.
Corresponding author
z.yousefii@gmail.com

Mohammad Reza Abdulli

Professor, Department of Accounting, Shahrood Branch, Islamic Azad University, Shahrood, Iran.
Mra830@yahoo.com

Nilufar Iman Khan

Associate Professor, Department of Management, Firoozkooh Branch, Islamic Azad University, Firoozkooh, Iran.
imankhan@iaufb.ac.i

Abstract

The main goal of this research is to determine the dimensions and components of silence accounting and the conflict of green interests in companies, and to develop a model of the impact of the implementation of silence accounting on the conflict of green interests of companies. The research method is (qualitative-quantitative) and is developmental and practical in terms of purpose. The statistical population in the qualitative part includes academic experts in the field of accounting in the Islamic Azad and State Universities of Tehran, which selected by a targeted method and continued until the theoretical saturation of the data (17 people). The statistical population in the quantitative section included managers, engineers and experts of manufacturing, industrial and service companies in Tehran, which included 150 people in the statistical sample using available sampling method. The method of data collection in the qualitative part includes a systematic review of domestic and foreign articles and semi-structured interviews, and in the quantitative part, a researcher-made questionnaire. In the qualitative part of the research, MAXQDA software used, and in the quantitative part, exploratory factor analysis and structural equation modeling and multivariate regression tests used using Smartpls4 and SPSS23 software. Findings show that, in order, the most important dimensions of the accounting model of silence on the green interests of companies are: communication with stakeholders with the impact coefficient ($\beta=0.608$), communication with social groups with the impact coefficient ($\beta=0.510$), communication with the environment the impact coefficient ($\beta=0.498$), and the relationship with the norms with the impact coefficient ($\beta = 0.322$), the quality and ranking with the impact coefficient ($\beta = 0.279$), the relationship with the industry with the impact coefficient ($\beta =0.212$) And with 95% certainty, the statistically significant and positive relationship between these variables is confirmed.

Keywords: silent accounting, conflict of green interests of companies.